

TOIMINTAKERTOMUS 2010

KANSALLINEN ELINTARVIKETALOUDEN LAATUSTRATEGIA

KANSALLINEN ELINTARVIKETALouden LAATUSTRATEGIA

Visio

Kuluttaja haluaa suomalaisia elintarvikkeita ja ruokapalveluita sekä luottaa suomalaisen elintarvikeketjun toimintaan. Elintarvikeketjun kilpailukyky on vahva. Koko elintarviketalous tekee yhteistyötä kuluttajaa varten.

Toiminta-ajatus

Suomalainen elintarvikeketju tarjoaa kuluttajalle turvallisia ja korkealaatuisia tuotteita ja palveluita kansallisia vahvuuksia hyödyntäen. Koko elintarvikeketju kehittää yhteistyössä toimintaansa. Ketju toimii asiakaslähtöisesti ja kilpailukykyisesti ihmisiä, eläimiä ja luontoa kunnioittaen.

Arvot

- Asiakkaan tyytyväisyys
Kuluttajan tarpeet ja odotukset ohjaavat toimintaa. Ne täsmentyvät tuotteiksi ja palveluiksi ketjun eri vaiheiden yhteistyössä.
- Kannattavuus
Laatutyö vahvistaa yritysten ja koko elintarvikeketjun kilpailukykyä ja kannattavuutta.
- Yhteiskuntavastuu
Elintarvikeketju noudattaa kestävän kehityksen mukaisia periaatteita ottaen huomioon ympäristölliset, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat.

Tavoitteet

- Suomalaisen elintarvikeketjun kilpailukykyyn vahvistaminen
- Suomalaisen elintarviketalouden yhteiskuntavastuullisen toimintatavan vahvistaminen
- Suomalaisen elintarvikeketjun kilpailuedun vahvistaminen
- Kuluttajien tietoisuus suomalaisen elintarvikeketjun toiminnasta

ELINTARVIKETALouden LAATUSTRATEGIAN VUOSI 2010

Laatuketjulle vuosi oli osin perustyön jatkamista, mutta myös muutoksia. Suurimpana muutoksena oli elintarvikeketjun neuvottelukunnan perustaminen. Neuvottelukunnan tavoitteena on erityisesti elintarvikeketjun kilpailukyvyn kohottaminen huomioimalla suomalaisen elintarvikeketjun vahvuudet.

Asioita edistettiin osallistumalla messuille ja järjestelemällä seminaareja ja keskustelutilaisuuksia. Tuotettiin myös Laatuketjun video lastenruoan ketjusta pöydältä pellolle.

Kansallinen ruokastrategia valmistui ja ruokapoliittinen sekonteko tehtiin ja käsiteltiin eduskunnassa.

Ruoan hinta ja ruokaan liittyvät kriisit ja ruoan ilmastovaikutukset olivat vahvasti esillä julkisessa keskustelussa vuonna 2010.

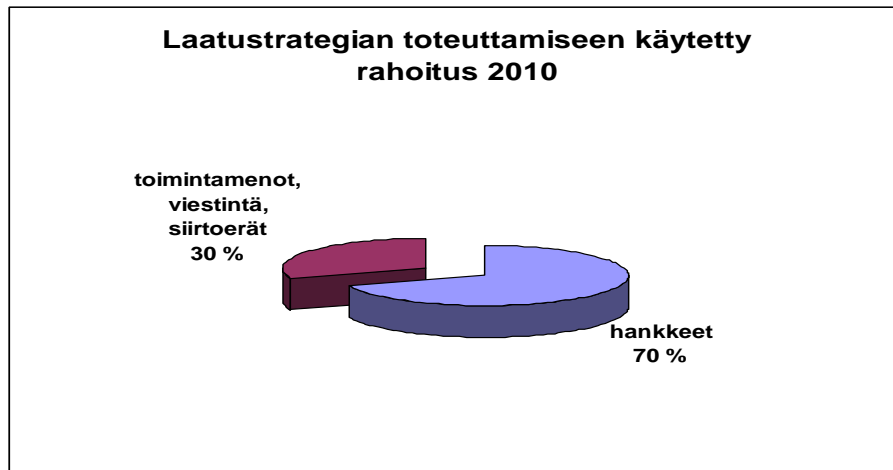
Hankehaku oli syyskuu-lokakuussa. Hankkeita oli toista kertaa mahdollista hakea 1-3 vuodelle. Hankkeita, yhteensä 17 kappaletta, tuettiin n. 0,9 miljoonalla eurolla.

Syksyllä panostettiin uutis- ja visiopäivään, jonka teemana oli elintarvikkeet ja terveys.

Laatuketju kiittää kaikkia ketjun toimijoita rakentavasta ja hyvästä yhteistyöstä vuonna 2010.

RAHOITUS

Laatustrategialla oli vuonna **2010** käytössä **1,3** miljoonan euron määräraha.

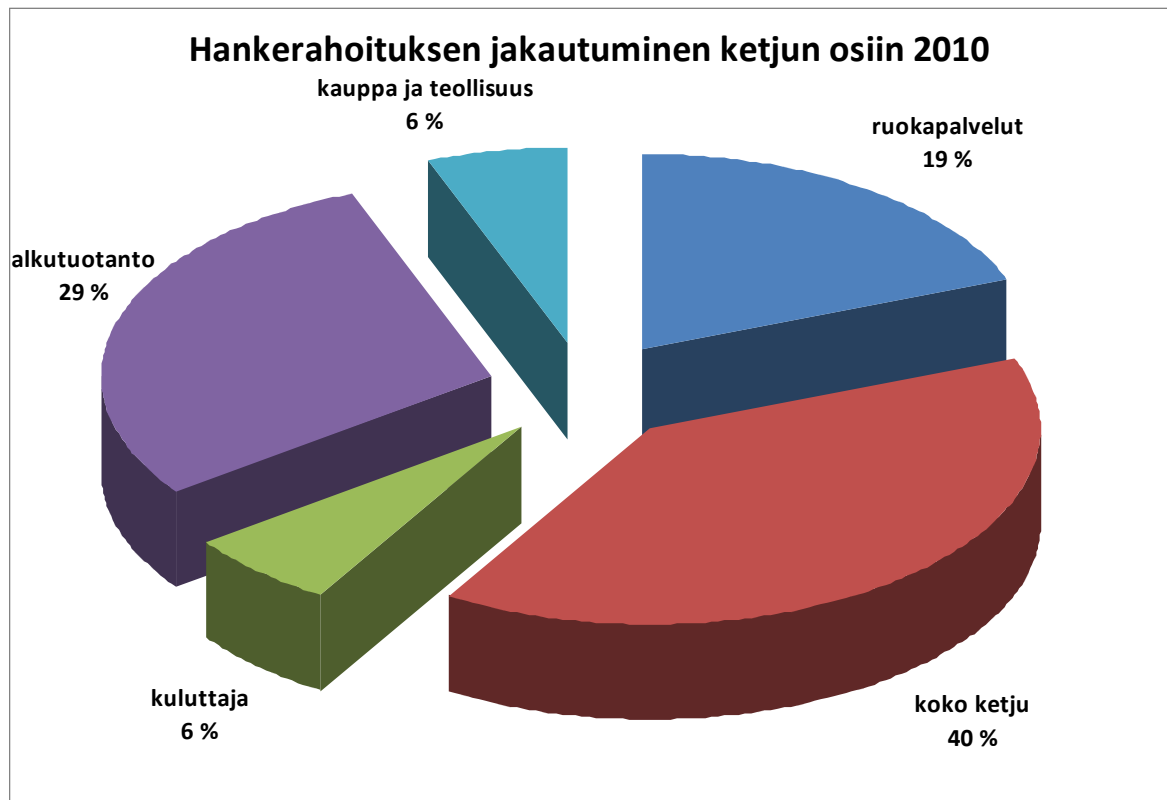
HANKKEET

Hakuprosessia aikaistettiin edellisestä vuodesta noin seitsemällä viikolla (takaraja 12.10.2009), jotta tukipäätökset tarvittaessa voitiin tehdä ennen vuodenvaihdetta ja hankkeet tarvittaessa käynnistää heti vuoden alusta.

Hanketukipäätökset on tehty viime aikoihin asti yksivuotisinä, mutta tästä vuodesta alkaen laatuhanke-tukea päätettiin myöntää myös pidemmille ajanjaksoille (1 - 3 vuotta). Tämä mahdollistaa pitkäjänteisemmän hankesuunnittelun ja edistää toimijoiden sitoutumista hankkeisiin.

Vuoden 2010 painoalueet olivat kilpailukyvyn parantaminen, yhteiskuntavastuu ja kuluttajan luottamuksen lisääminen. Tukimyöntöjen yhteissumma oli 914 100 €. Tuettuja hankkeita oli 17 kpl. Niistä viisi sai tukimyönnon kahdelle vuodelle (412 000 € eli 46 % tuesta).

Yhteiskuntavastuun painoalueelta rahoitettiin 9 hanketta (536 000 €, noin 60 % määrärahasta), ja kilpailukyvyn alueelta 5 hanketta (280 100 €, noin 30 % määrärahasta). Painoalueelta "kuluttajan luottamus" rahoitettiin 3 hanketta (98 000 €, noin 10 % määrärahasta). Hankkeista 10 kpl oli koko elintarvikeketjua tai useampaa ketjun osaa koskevia. Katso kaikki myönnetty hankkeet, liite 1.

VIESTINTÄ

www.laaturketju.fi

Nettisivustojen tekstejä tuoretettiin vuonna 2010.

Laatunen

Laatunen on Laatuketjun sähköinen uutiskirje, joka kertoo elintarvikeketjun laatutyön ajankohtaisista asioista. Laatunen ilmestyi kuusi kertaa vuonna 2010.

Video

Laatuketjun 21.12 ilmestyneellä videolla seurataan lastenruoan matkaa - tällä kertaa pöydältä pellolle.

Mediatoimisto

Laatuketju valitsi Kuule Oy:n mediatoimistoksi syyskuussa 2010.

TAPAHTUMIA

Kriisiviestintäkoulutus 10. 2.

Laatuketju järjesti kriisiviestintäkoulutusta elintarvikeketjun toimijoille.

Hanasaaren lähiruokaseminaari 8.3

Espoon Hanasaareen kokoontui runsaat toistasataa lähiruoan ystävää kuulemaan ja keskustelemaan siitä, miten lähiruokaa saataisiin kuluttajille asti. Seminaarissa esiteltiin myös laatuketjuhankkeen "Lähiruoan käyttömahdollisuuksien selvittäminen pääkaupunkiseudun HoReCa-alan yrityksissä" tähänastista edistymistä.

Tilaisuudessa esille nostettiin useiden eri tahojen näkökulma aiheeseen. Puheenvuoron käyttivät muun muassa tuottajien, tukkuportaan ja HoReCa-sektorin edustajat.

ELATI-seminaari 20.4

ELATI III - elintarvikeketjun laatutietojärjestelmäverkoston kehittäminen -seminaari pidettiin huhtikuussa. Tilaisuudessa arvioitiin ELATIn vuosille 2005–2010 asetettua tavoiteohjelmaa, esiteltiin esimerkkejä jo tehdystä tietojärjestelmätyöstä sekä keskusteltiin ELATIn tulevaisuudesta.

Elintarvikeketjun laadun kehittäminen edellyttää kansallisen tason tietojärjestelmien kehittämistä, jota kaikki ketjun osat tekevät yhteistyössä. Saumaton tiedonkulku takaa katkeamattoman laatuketjun.

Elintarvikepäivä 5.5

40. kertaa järjestettävän elintarvikepäivän avaustilaisuuden puheenvuoroissa keskusteltiin mm. sosiaalisesta mediasta. Laatuketju oli myös mukana Elintarvikepäivässä omalla osastollaan. Tilaisuudessa esiteltiin Laatuketjun toimintaa ja tehtiin kysely Laatuketjun nettisivuista.

Toimittajatapaaminen 24.5

Laatuketju järjesti yhteistyössä ProAgrria Etelä-Savon kanssa toimittajaretken eteläsavolaisiin maatalouskohteisiin. Parikymmentä toimittajaa osallistui kokopäiväiseen tapahtumaan.

Farmari-messut Mikkelissä 28.7- 2.8

Laatuketjun grillausnäytöksissä Farmari-messuilla huippukokit (Wesander ja Liukkonen) grillasivat paikallisten tuottajien raaka-aineista, ja mukana oli eri alojen vaikuttajia keskustelemassa suomalaisesta ruuasta ja ruoan arvostuksesta. Grillaamassa olivat muun muassa pääministeri Mari Kiviniemi, maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa-Anttila ja komissaari Olli Rehn.

Grillipisteen lisäksi Laatuketju, yhteistyössä ProAgrrian ja Maa- ja kotitalousnaisten kanssa, toteutti Mansikki Smoothiebaarin, joka kutsui lapset ja nuoret tekemään mansikkaista smoothieta. Osastolla pääsi myös tutustumaan maidon matkaan tilalta ruokapöytään sekä ehdottamaan vasikalle nimeä. Parhaat ehdotukset palkittiin.

ELMA-messut 26.–28.11

Helsingin maaseutumessuilla messukeskuksessa Laatuketjun osastolla, Mansikki Smoothiebaarissa, surautettiin yhdessä lasten ja nuorten kanssa suussa sulava smoothie (n. 12 000 kpl). Maistuva välipalajuoma nautittiin osastolla ammentaen samalla tietoa esimerkiksi siitä, monestako maitolasista saa riittävästi kalsiumia.

Ylemmän johdon foorumi

Ylemmän johdon keskustelutilaisuus pidettiin ministerin johdolla. Aiheina olivat ruokastrategia ja hakujen painopistealueet.

Elintarvikeketjun neuvottelukunta

Elintarvikeketjua on jatkuvasti kehitettävä, jotta saadaan kansallista kilpailuetua ja -kykyä ja suomalaisen ruoan lisäarvoa markkinoilla edelleen vahvistettua.

Tätä tarkoitusta varten maa- ja metsätalousministeriö asetti elintarvikeketjun neuvottelukunnan, jonka toimikausi on 26.1.2010–31.12.2012. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii maa- ja metsätalousministeriön maatalousosaston osastopäällikkö (Heimo Hanhilahti). Neuvottelukuntaa edustavat Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (Antti Sahi), Elintarviketeollisuusliitto ry (Heikki Juutinen), Päivittäistavarakauppa ry (Osmo Laine), Kuntaruokailun asiantuntijat ry (Kaarina Hassel), Suomen Kuluttajaliitto ry (Sinikka Turunen), WWF Suomi (Liisa Rohweder) ja pk-yrittäjä (Tarja Peltola KasvisGalleriasta) sekä edustajat maa- ja metsätalousministeriöstä (Matti Aho ELO, Taina Vesanto MAO ja sihteerinä Petri Koskela MAO).

Neuvottelukunta korvaa aiemman elintarviketalouden Laatuketjun johtoryhmän.

Neuvottelukunnan tehtävänä on valmistella ehdotus strategiseksi kehittämisohjelmaksi koko elintarvikeketjun kilpailukyvyn vahvistamiselle. Neuvottelukunta koordinoi ja linjaa elintarvikeketjun kehittämiseen myönnettävien varojen painopistealueet valtion talousarvion momenttien elintarvikeketjun sekä markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen osalta. Neuvottelukunta tekee aloitteita tutkimusohjelmien tai -kokonaisuuksien aloittamisesta ja tukee kansallista elintarviketutkimusta linjaamalla elintarviketalouteen liittyvän maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan ohjauksessa olevia tutkimuksen painopisteitä.

Neuvottelukunta seuraa myös elintarviketalouden yleistä kehittymistä, rakentaa osaltaan yhteistyötä elintarviketaloutta käsittelevien viranomaisten välille, edistää yhteistyötä ketjun osien välillä sekä kehittää arvoketjua tutkimustoiminnan, tuote- ja prosessikehityksen, liiketoimintaosaamisen ja tiedon johtamisen osa-alueilla. Neuvottelukunta kokoontui yhdeksän kertaa.

Tuotantotapatyöryhmä

Työryhmä ei kokoontunut vuoden aikana. Tuotantotapatyöryhmän tehtävänä on koordinoida ja ohjata kansallista hyvien tuotantotapojen ja laatutyön toimintamallien laatimista ja kehittämistä.

Viestintätyöryhmä

Työryhmä toimi kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Viestintätyöryhmä toimi aktiivisesti ja valmisteli useita tapahtumia, auttoi mediatoimiston valinnassa ja suunnitteli viestintästrategiaa vuodelle 2011. Viestintästrategiaa tehtiin yhteistyössä Kuule oy:n kanssa.

Kansallisen elintarvikelaatustrategian sihteeristö

Laatustrategian koordinaattori Petri Koskela

Laatuketjun hankevastaava Seija Ahonen 19.8 asti, Milja Keskinen 20.8 - 31.12.

Laatuketjun tiedottaja Pauliina Munukka

Vilja-alan yhteistyöryhmän koordinaattori Päivi Tähtinen

VYR

Vilja-alan yhteistyöryhmä (VYR) on yritysten, yhteisöjen ja maa- ja metsätalousministeriön perustama yhteisrahoitteinen toimielin, jonka tavoitteena on edistää suomalaisen viljaketjun kilpailukykyä. VYR toimii kolmen satokauden jaksoissa.

VYR on vilja-alan yhteinen toimintaryhmä, jonka tehtäviä ovat mm. sadon ja viljamarkkinoiden seuranta, kannanotot alan tutkimukseen sekä viljatuotteiden menekinedistäminen. VYR julkaisee markkinatietoja, mm. Viljaviestiraportissa kotisivuillaan www.fingrain.fi. VYR on laatinut Kansallisen viljastrategian ajalle 2006-2018 ja päivittää sitä vuosittain.

Käytännön toimintaa ohjaa johtoryhmä. Toimintaa valmistelee ja koordinoi sihteeristö. VYR toimii maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä ja on osa kansallisen elintarviketalouden laatustrategian toteutusta.

Elintarviketalouden laatu tietojärjestelmien verkosto (ELATI)

ELATI on elintarviketalouden laatu tietojärjestelmäverkoston suunnittelu- ja kehittämisohjelma, jonka avulla varmistetaan järjestelmien yhteensopivuus ja mahdollisuudet tehokkaaseen tiedonsiirtoon eri toimijoiden välillä. Laatu tietojärjestelmien toteutuksen lähtökohtana on nykyisten järjestelmien ja kehitettävien uusien järjestelmien muodostama hajautettu verkosto. Tietojärjestelmien kehittämisessä on perinteisesti suositeltu vaiheittain etenemistä, jolloin voidaan arvioida aikaisemman vaiheen tuloksellisuus. Hankkeiden arvioinnissa ja käynnistämässä on kiinnitetty huomiota järjestelmien yhteensopivuuteen. Tärkeänä on pidetty myös kehittämistä, jossa voidaan hyödyntää aikaisempia tietojärjestelmiä tai niiden rakenteita.

VUONNA 2010 ALKANEET LAATUKETJUHANKKEET

Kuluttajat

Maito ja Terveys ry: [Maidon tie maitotilalta päiväkotiin](#) 30 000 €

Suomen Kuluttajaliitto ry: [Laatutyön viestikapula](#) 28 000 €, hanke on kaksivuotinen

Ruokapalvelu

EkoCentria/ SAKKY: [Lähiruokaviesti](#) 100 000 €

Hanasaari - ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus: [Lähi- ja metropolialueella tuotettujen elintarvikkeiden saatavuuden tehostaminen](#) 7 000 €

Suomen Keittiömestarit ry: [Suomen Kokkimaajoukkue](#) 40 000 €

Suurtalousalan yhteistyöjärjestö Fida ry: [Ammattikeittiöalan imagonkohotuskampanja](#) 27 500 €

Kauppa ja teollisuus

Päivittäistavarakauppa ry: [Sähköisen toimintamallin kehittäminen omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan yhteistyöhön sekä omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan ohjelmistojen yhteensovittaminen](#) 54 000 €

Alkutuotanto

MTT Biotekniikka- ja elintarviketutkimus: [Jäljitettävyyttä ja vastuullisuutta palvelevan elinkaari pohjaisen ympäristötiedon hallintamallin määrittely ja käytön kehittäminen elintarvikeketjussa kilpailukykytekijänä](#) 25 000 €

ProAgria Kymenlaakso: [Luomuviljan tarjontaketjun strategian ylläpito- ja seurantahanke](#) 18 500 €

ProAgria Kymenlaakso: [Luomuvalkuaisrehun turvaaminen tuotantoketjua kehittämällä](#) 114 000 €, hanke on kaksivuotinen

ProAgria Maaseutukeskusten liitto: [Vuoden Maatila -kilpailun toteuttaminen vuonna 2010](#) 14 500 €

Puutarhaliitto ry: [Puutarha-alan laatujärjestelmä kansainvälisesti vertailukelpoiseksi](#) 59 000 €, hanke on kaksivuotinen

Suomen siipikarjaliitto ry: [Kansallinen valmistautuminen broilereiden hyvinvointidirektiiviin](#) 35 000 €

Koko ketju

Lihateollisuuden tutkimuskeskus, LTK Osuuskunta: [Lihaketjun läpinäkyvyshanke](#) 45 000 €

MTT Biotekniikka- ja elintarviketutkimus: [Elintarvikkeiden hiilijalanjälkien laskentamenetelmät, vertailtavuus ja viestintä: mahdollisuudet ja haasteet](#) 61 000 €, kaksivuotinen hanke

MTT Biotekniikka- ja elintarviketutkimus: [Ruokahävikin määrä ja vähentämiskeinot elintarvikeketjussa](#) 150 000 €, kaksivuotinen hanke

VYR: [Vilja-alan yhteistyöryhmä](#) 105 600 €